

POLICY BRIEF

แผนงานบูรณาการยุทธศาสตร์เป้าหมาย (Spearhead)
ด้านสังคม คนไทย 4.0 : Khon Thai 4.0

ข้อเสนอแนะเพื่อส่งเสริมให้เยาวชนไทยมีการรับรู้ด้านสิ่งแวดล้อมและมีจิตสำนึกพร้อมที่จะเติบโตเป็นคนไทย 4.0 ที่เป็นพลเมืองที่ดีของประเทศและของโลก ดังนี้

1. กระทรวงศึกษาธิการควรกำหนดให้มีการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษา โดยเฉพาะเรื่องการลดและคัดแยกขยะเป็นประเด็นสำคัญสำหรับนโยบาย “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” เพื่อส่งเสริมให้โรงเรียนเป็นที่บ่มเพาะพฤติกรรมที่ดีเพิ่มเติมจากที่บ้าน และกระตุ้นให้นักเรียนสนใจพฤติกรรมด้านสิ่งแวดล้อมของเพื่อนที่เป็นกลุ่มอ้างอิงที่มีอิทธิพลในช่วงวัยนี้

2. โครงการความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility หรือ CSR) ของหน่วยงานและบริษัทขนาดใหญ่ที่มีนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นกลุ่มเป้าหมายอาจจะพิจารณาเชิญผู้มีชื่อเสียงที่กำลังเป็นที่นิยมมาเป็นพรีเซนเตอร์ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ในหมู่เยาวชนเพิ่มมากขึ้น

3. การศึกษาในอนาคตควรมีเนื้อหาและวิธีการสื่อสารด้านสิ่งแวดล้อมผ่านสื่อสังคมออนไลน์ที่สามารถถึงความสนใจของเยาวชนและปัจจัยที่ทำให้เกิดผลที่ยั่งยืนมากยิ่งขึ้น

การพัฒนาผู้นำด้านสิ่งแวดล้อมใน อาสาสมัครเยาวชน

อ.ดร. ปเนต มโนมัยวิบูลย์

สำนักวิชาวิทยาศาสตร์ ศูนย์วิจัยระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนเพื่อประเทศไทยปลอดขยะ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นความท้าทายที่สำคัญของมนุษยชาติในศตวรรษนี้ แบบจำลองด้านสิ่งแวดล้อมต่างแสดงให้เห็นว่า หากระบบการผลิตและการบริโภคของเรายังคงไม่เปลี่ยนแปลงให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและลดการก่อมลพิษลง สมดุลของระบบนิเวศที่เคยหล่อเลี้ยงเราจะเข้าสู่ภาวะวิกฤติ โดยเฉพาะสภาพภูมิอากาศที่กำลังเกิดภาวะโลกร้อนจากการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และระบบนิเวศทางน้ำที่ได้รับผลกระทบจากสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลงไป และขยะพลาสติกจำนวนมากที่ไหลลงสู่ม่าน้ำและมหาสมุทร

การพัฒนาที่ยั่งยืนให้ความสำคัญกับการสร้างความสมดุลระหว่างการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อตอบสนองความต้องการของคนในปัจจุบันกับคนรุ่นหลัง ดังนั้นเยาวชนจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เนื่องจากเป็นคนรุ่นปัจจุบันที่จะมองผลประโยชน์ของการพัฒนาในระยะยาวไปถึงสิ่งแวดล้อมที่พวกเขาจะต้องเติบโตขึ้นมาอาศัยอยู่ในอนาคต ในปัจจุบันได้มีกระแสความตื่นตัวของเยาวชนทั่วโลกที่ลุกขึ้นมาเป็นกระบอกเสียงเรียกร้องให้มีการแก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อม อาทิเช่น Greta Thunberg นักรณรงค์เรื่องโลกร้อน และพี่น้อง Wijssen ที่ริเริ่มโครงการ Bye Bye Plastic Bags (BBPB) จนนำไปสู่การแบนการแจกถุงพลาสติกที่เกาะบาหลี ประเทศอินโดนีเซีย

กลุ่มวิจัยระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนเพื่อประเทศไทยปลอดขยะ (Circular Economy for Waste-free Thailand) หรือ CEWT มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงได้ร่วมกับภาคีเครือข่าย Chiang Rai Zero Waste ออกแบบกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เยาวชนคนรุ่นใหม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นอาสาสมัครในงานแข่งขันกีฬาแห่งชาติ ครั้งที่ 46 เชียงชายเกมส์ ระหว่างวันที่ 18-28 พฤศจิกายน 2561 กิจกรรมการส่งเสริมการคัดแยกขยะให้อาสาสมัครเยาวชนในพื้นที่ผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันทำหน้าที่เป็นผู้ดูแล (stewards) จุดทิ้งขยะในศูนย์กีฬาต่างๆ และประชาสัมพันธ์ให้ผู้เข้าร่วมงาน

คัดแยกขยะรีไซเคิลเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ใหม่ ผลการดำเนินการมีนักเรียนระดับมัธยมต้นและมัธยมปลายเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครที่สนามกีฬากลางขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย (อบจ. เชียงราย) จำนวนถึง 654 คน โดยสามารถคัดแยกขยะรีไซเคิลได้ถึง 1,226 กิโลกรัม และได้รับกระแสตอบรับที่ดีจากผู้เข้าร่วมกิจกรรมและสื่อมวลชน

ดังนั้น เพื่อต่อยอดจากความสำเร็จของกิจกรรมนี้ทางกลุ่มวิจัย CEWT จึงมีความตั้งใจจะพัฒนาชุดกิจกรรม เพื่อบ่มเพาะอาสาสมัครเยาวชนด้านสิ่งแวดล้อม โดยเพิ่มความรู้ความสามารถและศักยภาพให้เยาวชนได้เป็นส่วนสำคัญของการพัฒนาอย่างยั่งยืนอย่างเป็นขั้นตอน โดยอาศัยองค์ความรู้ด้านพฤติกรรมศาสตร์และจิตวิทยาสิ่งแวดล้อมให้เยาวชนได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาสิ่งแวดล้อมและมีทัศนคติและพฤติกรรมที่ดีต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งสร้างกลุ่มอาสาสมัครเยาวชนด้านสิ่งแวดล้อมที่มีศักยภาพในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมร่วมกับหน่วยงานและผู้ประกอบการในจังหวัดเชียงรายต่อไป

นิทรรศการงานสัปดาห์วิทยาศาสตร์ประจำปี 2562 ณ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

โครงการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะพัฒนาศักยภาพและสร้างโอกาสให้เยาวชนไทยสามารถเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อมด้วยการแสวงหาวิธีการและกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพในการสร้างเสริมทัศนคติและพฤติกรรมที่ดีต่อสิ่งแวดล้อมให้กับเยาวชนกิจกรรมวิจัยของโครงการได้วัดระดับการรับรู้ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและพฤติกรรมด้านสิ่งแวดล้อม ตลอดจน วิเคราะห์หาปัจจัยทั้งระดับปัจเจกบุคคล และระดับโครงสร้างที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเยาวชน

วิธีการศึกษา

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ที่อาศัยระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Method) ในการทดลองออกแบบกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เยาวชนมีพฤติกรรม

ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและมีความสนใจในปัญหาสิ่งแวดล้อม กิจกรรมในรอบแรกเน้นที่ตัวปัจเจกบุคคล ได้แก่ การวัดระดับการรับรู้และพฤติกรรมด้านสิ่งแวดล้อม พร้อมกับการให้ความรู้ สร้างเงื่อนไข และให้แรงจูงใจในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ส่วนกิจกรรมในรอบที่ 2 นั้นเน้นไปที่การสำรวจสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยเชิงโครงสร้างในโรงเรียนที่ส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดเชียงราย จำนวน 1,169 คน จากโรงเรียน 11 แห่ง เป็นกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมกิจกรรมหลักของโครงการ อันประกอบไปด้วยการตอบแบบสำรวจการฝึกอบรมให้ความรู้ การเข้าร่วมกิจกรรมลดการใช้พลาสติกกับ ECOLIFE การเก็บข้อมูลสถานศึกษาและการติดตั้งอุปกรณ์วัดค่ามลพิษทางอากาศ

สรุปและอภิปรายผล

ผลการสำรวจจากกลุ่มตัวอย่างนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา 11 แห่งในจังหวัดเชียงราย พบว่า ระดับการรับรู้เกี่ยวกับปัญหาและการทำงานด้านสิ่งแวดล้อมของเยาวชนยังมีอยู่ค่อนข้างจำกัด นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ทราบถึงข้อเท็จจริงที่แสดงถึงความรุนแรงและความเร่งด่วนที่ต้องแก้ไข ปัญหาสิ่งแวดล้อมระดับโลก เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศหรือขยะพลาสติกในทะเล อย่างไรก็ตาม การรับรู้มีมากขึ้นสำหรับปัญหาสิ่งแวดล้อมที่อยู่ใกล้ตัว เช่น มลพิษทางอากาศในจังหวัดเชียงรายในช่วงฤดูไฟป่าหมอกควัน

การรับรู้ปัญหาที่จำกัดอาจส่งผลให้เยาวชนขาดแรงจูงใจในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เนื่องจากไม่ตระหนักว่าสิ่งที่ทำอยู่นั้น สามารถทำให้ปัญหาสิ่งแวดล้อมเข้าขั้นวิกฤติและรุนแรงมากขึ้น ผลการสำรวจแสดงให้เห็นว่าวิธีการหนึ่งที่มีประสิทธิผลในการสร้างการรับรู้ให้กับเยาวชน คือ การสื่อสารผ่านดารา นักร้อง หรือบุคคลที่มีชื่อเสียงที่กำลังได้รับความนิยมในปัจจุบัน ซึ่งสามารถสร้างการรับรู้ได้ในวงกว้าง โดยไม่จำเป็นต้องเป็นบุคคลที่มีประวัติการทำงานด้านสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตาม วิธีการนี้อาจจะเหมาะกับการรณรงค์ของหน่วยงานหรือบริษัทขนาดใหญ่ เนื่องจากมีต้นทุนค่อนข้างสูง

การส่งเสริมกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมในระดับปัจเจกบุคคล พบว่า นักเรียนกว่าครึ่งหนึ่งที่เข้าร่วมกิจกรรมให้ความสนใจและติดตามข้อมูลเพิ่มเติม แต่การจะรักษาระดับความสนใจนั้นจำเป็นต้องคิดเลือกเนื้อหา โดยเยาวชนมีแนวโน้มที่จะให้ความสนใจกับข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มของตัวเองหรือบุคคลที่รู้จักมากกว่า เกี่ยวข้องกับกลุ่มของตัวเองหรือบุคคลที่รู้จักมากกว่า กิจกรรมส่งเสริมที่มีแรงจูงใจ ซึ่งได้รับความสนใจค่อนข้างจำกัด ทั้งนี้ มีข้อสังเกตว่าข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับสัตว์ป่าจะได้รับความสนใจจากเยาวชน มากกว่าข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมโดยทั่วไปในหมวดหรือหัวข้อเดียวกัน

การสำรวจพฤติกรรมด้านสิ่งแวดล้อมของเยาวชนก่อนเข้าร่วมโครงการ แสดงให้เห็นว่านักเรียนได้รับการปลูกฝังเรื่องการประหยัดทรัพยากรและส่วนใหญ่มีนิสัยที่ดีในการปิดไฟและปิดน้ำเมื่อไม่ใช้งาน อย่างไรก็ตาม สำหรับพฤติกรรมด้านสิ่งแวดล้อมที่ต้องการความพยายามและกระทบต่อความสะดวกสบายในการใช้ชีวิต เช่น การคัดแยกขยะ การไม่ใช้หลอดดูดน้ำ และการปฏิเสธไม่รับถุงพลาสติกนั้น สัดส่วนเยาวชนที่ทำเป็นประจำลดลงอย่างชัดเจนหลังการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง โดยมีไม่ถึงร้อยละ 20 ของนักเรียนที่ตอบแบบสำรวจที่ระบุว่าได้ทำเป็นประจำ ซึ่งผลการดำเนินการในการเปลี่ยนพฤติกรรมในกลุ่มนี้ของโครงการโดยการจัดหาถุงผ้าทดแทนและส่งเสริมให้มีการใช้งาน ECOLIFE เพื่อสร้างแรงจูงใจในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในระดับปัจเจกบุคคลนั้น พบว่า มีต้นทุนค่อนข้างสูง ทำได้ยาก และไม่ก่อให้เกิดการสร้างนิสัยใหม่

ดังนั้น วิธีการที่มีประสิทธิภาพสำหรับการส่งเสริมให้เยาวชนมีความพร้อมในการทำงานด้านสิ่งแวดล้อม คือ การสร้างสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้อต่อการสร้างพฤติกรรมด้านสิ่งแวดล้อมที่อาจจะต้องสละความสะดวกสบายบางส่วนแต่สามารถทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเพื่อนได้อย่างต่อเนื่อง ตัวอย่างกิจกรรมที่พบในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ได้แก่ การทำธนาคารขยะ การบำเพ็ญประโยชน์ด้วยการรักษาความสะอาดในโรงเรียนและในชุมชน

การจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามระดับนโยบายและการจัดการสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน พบว่า พฤติกรรมของนักเรียนในกลุ่มโรงเรียนที่มีความพร้อมสูง 3 แห่งได้รับอิทธิพลจากทั้งการรับรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของกลุ่มเพื่อนและการรับรู้การทำงานด้านสิ่งแวดล้อมของบุคคลต้นแบบภายนอก

ผลการศึกษาของโครงการต่อคำถามการวิจัยสามารถสรุปได้ว่ายังต้องมีการส่งเสริมให้เยาวชนไทยตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยวิธีการที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดคือการสร้างเงื่อนไขภายในสถานศึกษาที่กระตุ้นให้นักเรียนหันมาสนใจกับบทบาทของตนเองและบุคคลใกล้ชิดตัวในการที่ช่วยกันแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่โรงเรียนมีข้อจำกัดทางด้านทรัพยากรทำให้ที่ผ่านมามีไม่สามารถดำเนินการในส่วนนี้ได้ อาจจะอาศัยการทำงานร่วมกับหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการสิ่งแวดล้อม เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเริ่มจากประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว ตัวอย่างเช่น โรงเรียนเทิงวิทยาคมที่ได้รับการอนุเคราะห์จากเทศบาลตำบลเวียงเทิงในการสนับสนุนการเดินทางเข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ในวัน World Clean-up Day กับทางโครงการ และต่อมาได้มีการจัดกิจกรรมทำความสะอาดในตำบลร่วมกันเป็นประจำทุกสัปดาห์จนจบภาคการศึกษา เป็นต้น

การส่งเสริมพฤติกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

โครงการฯ ได้สร้างหน้าใน Facebook ชื่อ FLY Volunteers และมีการให้ข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง โดยจะมีการวางแผนวิเคราะห์เนื้อหาและประเมินความสนใจที่กลุ่มเป้าหมายมีต่อข้อมูลผ่านจำนวนการมีปฏิสัมพันธ์ของกลุ่มเป้าหมายออนไลน์ โดยเบื้องต้นจำแนกเนื้อหาของข้อมูลออกเป็น 4 กลุ่ม ดังต่อไปนี้

- ก. ปัญหา (Problems) เช่น สัตว์น้ำที่บาดเจ็บล้มตายจากขยะพลาสติก ปัญหาขยะในแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น
- ข. ต้นแบบ (Role Models) เช่น เยาวชนที่ลุกขึ้นมาเป็นผู้นำด้านสิ่งแวดล้อม เช่น Greta Thunberg โครงการ Bye Bye Plastic Bags เป็นต้น
- ค. ทางออก (Solutions) เช่น พฤติกรรมที่ดีของกลุ่มอ้างอิง เช่น ตัวอย่างการลดการใช้บรรจุภัณฑ์จากกลุ่ม Greenery Challenges กิจกรรมของกลุ่ม Trash Hero เป็นต้น
- ง. แรงจูงใจ (Motivations) หมายถึง ประโยชน์ที่เกิดขึ้นทั้งกับตัวเองและสังคมจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เช่น ของสมนาคุณ ส่วนลด หรือคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้น เป็นต้น

หน้าแรกของเพจ FLY Volunteers ใน Facebook

นอกจากการให้ข้อมูลกิจกรรมในระดับปัจเจกบุคคล ยังพยายามส่งเสริมการลดการใช้พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวทิ้ง โดยจะแนะนำให้นักเรียนและนักศึกษาสมัครใช้แอปพลิเคชัน ECOLIFE (ฟรีไม่มีค่าสมัคร) ในการบันทึกพฤติกรรมการลดการใช้พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวทิ้ง โดยใช้ยอดการสมัครเป็นเครื่องบ่งชี้เบื้องต้นถึงความสนใจและความตั้งใจเปลี่ยนพฤติกรรม ECOLIFE เป็นแอปพลิเคชันที่บริษัทคิด คิด จำกัด พัฒนามาเพื่อให้ผู้ใช้สามารถบันทึกจำนวนการลดการใช้พลาสติกใช้ครั้งเดียวทิ้งในชีวิตประจำวัน 4 ประเภท ได้แก่ หลอดหิ้ว แก้วน้ำ หลอดดูด และช้อนส้อม โดยพฤติกรรมบางส่วนจะสามารถเปลี่ยนเป็นคะแนนเพื่อนำไปแลกของรางวัลจากทางบริษัทคิด คิด จำกัดได้

นักเรียนกับถุงผ้าของโครงการ

ทางโครงการได้ส่งเสริมการใช้เครื่องมือนี้โดยให้ถุงผ้าที่มี QR Code และจัดหารางวัลเพิ่มเติมเพื่อเป็นแรงจูงใจในการสร้างเขื่อนโซ่ภายนอกที่กระตุ้นให้เยาวชนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม พร้อมกับติดตามพฤติกรรมลดการใช้ถุงและพลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวทิ้งแบบอื่นๆ ของกลุ่มเป้าหมายในระดับปัจเจกบุคคล ระดับสถาบัน และระดับโครงการตลอดระยะเวลาดำเนินการ โดยมีการไปทัศนศึกษาเชิงอนุรักษ์และร่วมทำความสะอาดที่หัวหินกับกลุ่ม Trash Hero Hua Hin เป็นของรางวัลใหญ่ โดยเลือกจากเยาวชนที่มียอดการใช้งาน ECOLIFE สูงสุดจำนวนทั้งสิ้น 40 คน

กิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมกับสถานศึกษา

ในปีที่ 1 โครงการคัดเลือกโรงเรียนในเครือข่าย เพื่อดำเนินกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมใน 3 รูปแบบที่แตกต่างกันเรียงตามลำดับเหตุการณ์ ได้แก่ การจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ การเป็นตัวแทนไปนำเสนอผลงานในเวทีระดับนานาชาติ และกิจกรรมสร้างแรงบันดาลใจ

สำหรับกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์นั้นจัดขึ้นในวันที่ 21 กันยายน 2562 ซึ่งเป็นปีที่ 2 ที่มีการจัดกิจกรรม World Cleanup Day ทั่วโลก โดยในจังหวัดเชียงรายกลุ่ม Trash Hero Chiang Rai ได้ร่วมกันทำความสะอาดในพื้นที่สาธารณะข้างแม่น้ำกกเป็นเวลา 1 ชั่วโมง เนื่องจากกิจกรรมต้องอาศัยการเดินทางมาเข้าร่วมและจัดขึ้นในวันหยุดสุดสัปดาห์ ทางโครงการจึงได้ประสานไปยังองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่โรงเรียนตั้งอยู่เพื่อขอความอนุเคราะห์เรื่องการเดินทาง และได้รับความร่วมมือจากเทศบาลตำบลเวียงเทิงอำเภอเทิง ที่นำคณะครูและนักเรียนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมของโครงการมาบำเพ็ญประโยชน์ ทั้งนี้ มีจำนวนผู้เข้าร่วมรวมทั้งสิ้น 75 คน เก็บขยะได้ 304 กิโลกรัม โดยในจำนวนนี้มีนายกเทศมนตรีของเทศบาลตำบลเวียงเทิงและทีมงานให้เกียรติเข้าร่วมเก็บขยะในครั้งนี้ด้วย

สำหรับการนำเสนอผลงานด้านสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนนั้น ทางโครงการได้ประสานงานให้ตัวแทนจากโรงเรียนเทศบาล 5 เด่นห้าได้เข้าร่วมจัดนิทรรศการ SEA of Solution 2019 ระหว่างวันที่ 11-14 พฤศจิกายน 2562 ที่ศูนย์ประชุมแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นเวทีระดับนานาชาติที่จัดขึ้นโดยโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ UNEP/COBSEA โรงเรียนเทศบาล 5 เด่นห้าได้รับคัดเลือก เนื่องจากเป็นโรงเรียนที่มีความโดดเด่นด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 ในการประกวดโรงเรียนปลอดขยะ (Zero Waste School) ในปี 2562 ที่ผ่านมา โดยทางโครงการได้จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์และวีดิทัศน์แนะนำกิจกรรมของโรงเรียนเพื่อนำไปร่วมงาน พร้อมกันนี้ ทางหัวหน้าโครงการวิจัยได้กล่าวแนะนำโครงการในการเสวนาทางออกให้กับการแก้ไขปัญหาขยะพลาสติก โดยเน้นความสำคัญของการสร้างความตระหนักและส่งเสริมให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

การทำกิจกรรมรักษาความสะอาดร่วมกับกลุ่ม Trash Hero Hua Hin

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาของโครงการมีข้อเสนอแนะเพื่อส่งเสริมให้เยาวชนไทยมีการรับรู้ด้านสิ่งแวดล้อมและมีจิตสำนึกพร้อมที่จะเติบโตไปเป็นคนไทย 4.0 ที่เป็นพลเมืองที่ดีของประเทศและของโลก ดังนี้

1. กระทรวงศึกษาธิการควรกำหนดให้มีการจัดการสิ่งแวดล้อม ภายในสถานศึกษา โดยเฉพาะเรื่องการลดและคัดแยกขยะเป็นประเด็นสำคัญ สำหรับนโยบาย “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” เพื่อส่งเสริมให้โรงเรียนเป็นที่บ่มเพาะพฤติกรรมที่ดีเพิ่มเติมจากที่บ้าน และกระตุ้นให้นักเรียนสนใจพฤติกรรมด้านสิ่งแวดล้อมของเพื่อนที่เป็นกลุ่ม อัจฉริยะที่มีอิทธิพลในช่วงวัยนี้

2. โครงการความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility หรือ CSR) ของหน่วยงานและบริษัทขนาดใหญ่ที่มีนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นกลุ่มเป้าหมายอาจจะพิจารณาเชิญผู้มีชื่อเสียงที่กำลังเป็นที่นิยมมาเป็นพรีเซนเตอร์ เพื่อให้เกิดการรับรู้ในหมู่เยาวชนเพิ่มมากขึ้น

3. การศึกษาในอนาคตควรมีเนื้อหาและวิธีการสื่อสารด้านสิ่งแวดล้อมผ่านสื่อสังคมออนไลน์ที่สามารถดึงความสนใจของเยาวชน และปัจจัยที่ทำให้เกิดผลที่ยั่งยืนมากยิ่งขึ้น

ที่มาภาพปก: @Tinchs จาก Pexels

บทสรุปเชิงนโยบายนี้นำเสนอข้อมูลสำคัญจากรายงาน เรื่อง “การพัฒนาผู้นำด้านสิ่งแวดล้อมในอาสาสมัครเยาวชน”

โดย อ.ดร.ปเนต มโนชัยวิบูลย์

เสนอต่อ สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ(วช.)

ภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์เป้าหมาย (Spearhead)

ด้านสังคม คนไทย 4.0 (2563)

หน่วยส่งมอบผลลัพธ์แผนงานคนไทย 4.0 (ODU)

แผนงานยุทธศาสตร์เป้าหมาย (Spearhead) ด้านสังคม คนไทย 4.0

คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

239 ถ.ห้วยแก้ว ต.สุเทพ อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50200

โทรศัพท์: 0875138016 E-mail: tejawaree@gmail.com